

Vroeger

Sytze Bottema

Vroeger, toen de dieren nog spreken konden, vroeger was alles beter. Omdat vroeger alles beter was, proberen we ook op het gebied van natuur en landschap allerlei zaken terug te halen zoals heide, hoogveen of het korhoen. En als dat praktisch niet gerealiseerd wordt, dan vervatten we dat tenminste in beleidsplannen. Daarover kunnen we dan tevreden zijn. Uitgebreide Natuurbeleidsplannen liggen overal ter inzage, maar daarbij valt het me op, dat er juist aan dat facet van vroeger toen dieren en vogels nog spreken konden, helemaal geen aandacht besteed is! Een gemiste kans. Mijs inziens biedt het praten van vogels meer kans dan het terughalen van otters of kraanvogels. Het zal zo'n vijftien jaar geleden zijn, dat mijn jongste dochter aan het ontbijt ontsteld meedeelde, er is een krielhaantje dat 's ochtends op het tuinhokje vliegt en dan 'die Amalien-Eiche' roept. Haar ontsteltenis hield verband met de toekomst van dit haantje, dat zich met een aantal broertjes geestelijk maar vooral lichamelijk op de Coq au Vin aan het voorbereiden was. De Amalien-Eiche (genoemd naar Amalia van Sachsen-Weimar née van Brunswijk-Wolfenbüttel) was het centrum van de Hassbruch, een oud extensief beheerd nutbos op aantrekkelijke bodem, een eindje over de grens. Dit bos stond en staat erg in de belangstelling, omdat een deel onzer dacht, dat het er bij ons vroeger zo uitgezien had, terwijl anderen van mening waren, dat het er bij ons zo uit zou moeten zien. De Amalien-Eiche was een geweldig zware, ongeveer 1500-jarige eik, die al geruime tijd bezig was te sterven en uiteindelijk omwoel. De eik was hol en er konden tien edelgermanen of vijftien gewone mensen in staan. En dit haantje riep 's ochtends in Drente zegevierend de naam van deze eik! Het diertje kon natuurlijk niet geslacht worden, dat beloofde ik mijn dochter. Ik gaf hem aan een medewerker van Het Drentse Landschap, die hem opat, omdat naar zijn zeggen het haantje de baard in de keel had gekregen. Sindsdien vertrouw ik ook de particuliere natuurbescherming maar half.

Nu zou dit alles al lang vergeten zijn, ware het niet dat mijn vrouw mij van 't voorjaar attendeerde op het haantje van onze buurman Jan Wietzes, dat steeds 'Happy Birthday' riep, verdomd als het niet waar is. Nu zult U tegenwerpen, dat repeterend happy birthday nauwelijks behoorlijk spreken is. Inderdaad, ik moet toegeven, dat zijn bijdrage niet erg ver boven het gemiddelde televisieprogramma uitkomt, maar er staat achter dit haantje ook geen beleidsplan.

Kauwen

Vogels die heel wat meer te vertellen hebben zijn kauftjes. Daarom zijn sommige mensen weg van ze. Laatstelijk de Belgische artiest Achilles Cools, die zijn liefde voor deze vogels demonstreert in een boekje 'Kauwen in de spiegel'.

Kauftjes lijken nogal op mensen. Dat blijkt niet alleen uit hun uitgebreide vocabulaire, maar ook uit hun monogamie, absolute huwelijks-trouw. Een dergelijke hechte band weegt zwaar, dat weet U ook wel, en kan alleen in stand gehouden worden via ontspannende, listige overspeltjes, partnerruil e.d. Cools beschrijft dat alles heel plesant. Als je kauwen bij huis wil hebben, moet je helemaal voor deze vogels kiezen. Delen met iets anders is niet mogelijk. Cools heeft die keus gemaakt. Vaak leidt dat tot problemen. Goede vrienden van mij zagen ooit hun wens in vervulling gaan, een intiem boerderijtje op het plat-teland. En wat nog mooier was, er stond een kapitale beuk op het erf. In de beuk zat een gat en dat werd bewoond door een paartje kauwen. Wat wil je nog meer. Als dat allemaal zo gebleven was, zou het echt-paar mogelijk nog in het boerderijtje wonen. Hij timmerde op een zaterdagmiddag een grote broedkast, die aan een belendende boom werd opgehangen. En ja hoor, een tweede paar kauwen vestigde zich. Jaren later fietste ik er een keer heen om een kop koffie. De heer des huizes zei zorgelijk, toen ik de mooie woonkeuken binnenkwam: 'Waar heb je je fiets?' Ik zei, dat ik die tegen de muur van de schuur had gezet. 'Je hebt toch geen fietstassen?' vroeg hij snel. Nee, die had ik niet. Hij haalde opgelucht adem. Anders zit er misschien een kauw in te nestelen, als je weggaat. Het bleek een ramp te zijn. Toen de kauwen een keer goed door gekregen hadden wat voor natuurvrienden hier woonden, had zich een complete clan gevestigd. De goede nest-plaatsen waren al bezet, maar de vogels hadden daarna het obligate kerkuilenest in bezit genomen en vervolgens alles, waar je maar takken in kon stoppen. Ze zaten op anderhalve meter hoogte in de clematis en bergen takken staken uit het fietsenhok. Ze trokken het riet uit het dak om het enkele meters verder onder de pannen te wurmen. De vrijgekomen gaten in het rietdak werden door jonge stellen geïnspec-teerd, die er een claim voor volgend jaar op legden. Wanneer de bewoners van het boerderijtje nog de moed oprachten om iets in de moestuin te poten, rooiden de kauwen het meteen achter hen al uit de grond. De spanningen liepen steeds meer op, hij begon haar te slaan en zij deed soda in de aardappelen. Dat dit tot een nare climax moest leiden, was overduidelijk en het kwam in de vorm van iets dat op stukjes wittebrood werd gedaan. Het resultaat was desastreus, overal lagen stuipptrekkende kauwen op het gazon, de heldere kraalooigjes brekend maar met een toch nog verwijtende blik. Hoewel de bewoners zelf niet van het wittebrood hadden gegeten, voelden zij zich erg beroerd. Zo hadden ze het eigenlijk ook niet bedoeld en gewild. Had-den ze gedacht dat de clan gewoon weg zou zijn op het originele paar in de beuk na? Vroeger, toen alles nog mooi was? De makelaar begreep het ook niet zo goed, toen ze een huis zochten met de voor-waarde, dat er geen kauwen zaten